

Neler Oluyor? En iyi 100 mimar listesi yayınlandı

Tümü

Ali Kazma., Tattoo

Ali Kazma. Calligraphic

Ali Kazma, Cyronics

Ali Kazma. Rolling Mills

Ali Kazma, Film

Ali Kazma, Home

İşler ve Günler

Beğen 20 Tweet 2 Pin it Share

Fatih Özgüven / 03.03.2015

Ali Kazma izleyiciyi Arter'deki solosu Zamancı'da nereye götürüyor? Bir çeşit ad absurdum? Filmciliğin zirvesindeki tekrara? Tekrarın ritüelinden alınan zevke? Bir tür müzik hazı'na?

Ali Kazma'nın video işleri, çeşitli iş ya da faaliyetlerin gözlemlenmesini konu edinir. Herhangi tekil ve/veya ardışık bir iş belgeselciliği olsa bir süre sonra kanıksayacağımız bu yaklaşım, birbirinden oldukça farklı bir sürü işin icrasını eş zamanlı, yanyana sergileme buluşuyla desteklenir. Böylece iş başka bir şeye dönüşür. Kendi içinde ve kendi başına bir hedef olmaktan çıkar; iş ve icrası bir sergilenme ve hipnotik bir seyir biçimine dönüşür. Hani bir filmde birden sesler kesilir de 'gösterilen'in anlam ve önemi birden daha iyi kavrar ya da abartarak söyleyelim hareketlerin adeta anlam ve öneme 'dolup şiştiğini' düşünürsünüz ya; uzun süreli Ali Kazma seyretmek de böyle bir şey.

Sadece seyir kısmı değil, işin filme alınma biçimi de hipnotiktir aslında; işin yapılarına 'dalıp gitmek'... Bütün film işlerinde olduğu gibi elbette bu bir illüzyondur. Kameranın pozisyonunun, kurgunun vb. süreç içinde görünmez hale geldiği öne sürebiliriz. Bu da 'dalıp gitme'nin ta kendisine yardımcı olur. Gene de inatla bu kadar hipnotik olmaya inanan bir seyir bazı yerlerinde uyanıp, olup bitenin arkasındaki mekanizmanın farkına vardığımız anlar olur. Sonra gene unutturuz... Özdeşleşme ve yabancılaşma, illüzyon ve ayma, sonra gene tersi, vb, vb.

Bazen işin kendisi estetik zevk verecek kadar zariftir. Hayvan öldürme işindeki zalim zerafete ya da belki de hayatta gıymeyeceğimiz kol pantolonlara özgül çoklu delikler delme işinin bu kadar detaylı oluşuna, dövmecinin dikkat ve ciddiyetine ya da otomobil üretim bandının tıkr tıkr işlemedeki ritme kapılıp gidebilirsiniz.

Bazen saçma; o kadar uğraşma sonucu ortaya çıkan robotların az gidip uz gidip oyuncak bebek hareketlerinden uzaklaşmadığını görmek... Bazen sürreal; hayat uzatma ünitesine gösterilen ihtimam, bir 'olabilir'e yapılan yatırımın ayrıntılılığı... Bazen sanki boşuna kürek çekmek; herhangi bir film sahnesinin hazırlanması ve görüntüye aktarılmasındaki binlerce ufak ayrıntı...

Ali Kazma 'filmciliği', işin icra edilmesine gösterdiği bu dikkat ve bu dikkatin bütün bir sergi binasını doldurması yolundaki biçimsel ısrarıyla, bizi bir çeşit ad absurdum'a götürür, yani işi belgelenenin de, sonucu göstermenin de, sonucu seyretmenin de saçma'ya irca edildiği bir düzleme....

Arter'deki 'Zamancı' sergisi bunun en çarpıcı biçimde görüldüğü, şimdiki kadarki en iddialı Ali Kazma sergisi. Sonuçta, bir iş gözlemciliği mağarası haline gelen sergi mekanında, bu seyretme ritüelinden inatçı tekrarı/çeşitlenmesinde, iş ile onu yapan arasındaki temel yabancılaşmanın farkına varırız. İş, icrası ve sonuç, iş ve onu yapan arasında nasıl bir bağ olursa olsun (duygusal, zennatkarca ya da yükümlülüğe dayalı) apayrı şeyler, müstakil 'uhafalık'lardır. Hatta, kurulan bütün bu sistemlerin işleyişindeki kusursuzluğun Kafka'nın 'Ceza Sömürgesi'ndeki makineyi çalıştırma çabasından çok da farklı olmadığının hissine kapılabiliriz.

Biçimsel olarak, bu 'filmciliğin', zirve anlarında, tekrardan, tekrarın ritüelinden zevk aldığını, seyircinin de bundan modüler, garip bir 'müzik' hazı aldığını söylemek gerek. Bir Terry Riley, Steve Reich ya da erken Philip Glass müziğinin hipnotikliğindeki bu 'iç müzik'de apaçık bir çeşit haz vardır.

Başka bir açıdan, işe bakmanın bu çeşidi, Ali Kazma ve onu izleyen teknolojiye aşına bir kuşağın özelliğidir denebilir; teknolojiye, makinelerin işlemedeki becerikliliğe hayran, teknolojiyi bir tür kusursuz erkek çocuk oyunu, takım faaliyeti olarak gören bu anlayış, Türkiye'de daha önceki kuşakların romantik ya da faydacı işe bakma alışkanlıklarından oldukça farklıdır. Artık Saif Faik'in 'Semaver' hikayesindeki tersane işçisinden, Lütfü Akad'ın 'Gelin'indeki, Atif Yılmaz'ın 'Bir Yudum Sevgi'indeki işçilikten epeyce uzakta, Türk edebiyatı, sineması ya da görsel sanatlarında pek görülmeyen bir iş kavrayışının alanındayızdır. Bir fetiş olarak iş. Ya da eyleminin elektronik müziği.

Şu da söylenebilir. Arter sergisinde gördüğümüz bir husus da şu; Ali Kazma'nın (belgesel demeyeceksak) 'belgelenmelerinde, mekanik, tekrara dayalı, garip ve ritüel olan ne kadar çekici ise, insana ve mekana dair, çağrışımsal olan da o kadar hedefi iskeleyor sanki. Bu ayrışma ve kopuş bazı, tıkr- tıkr işleyen sinema, haphane, ökü ya da sanatçı evinin iç mekanlarındaki gezintilerinde plastik terik kitsch'inden, kar hüznünden, yalı nostaljisinden ya da Atatürk büstü-bayrak mesajlığına dikkat etmekten pek fazla ilerisini göremiyor. Deneysel sinemada, sözgelimi Marguerite Duras ya da Chantal Akeman'ın boş mekanlarda görmeyi başardıkları 'muhteil' hayatletler'. Ali Kazma'nın belki de en eski temsilcisi olduğu teknoloji meraklısı kuşağın kendi başına ve yeniden keşfetmesi gereken en önemli şey.

Yorum ekle...

Şununla yorum yap...

Facebook sosyal aletleri